

КОД: ПРО_ДР_Geo_8_I_01

ДІАГНОСТИЧНА РОБОТА

8 клас, I семестр

Загальна інструкція щодо виконання роботи

Ознайомтеся з дослідницькими матеріалами та виконайте завдання.

Робота містить **14 завдань** різних видів. Виконайте ці завдання відповідно до зазначених нижче правил:

☐ завдання **5, 6** передбачають надання **розгорнутої письмової** відповіді. Виконуючи їх, запишіть у спеціально відведеному місці приклади, наведіть аргументи чи пояснення відповідно до умови.

☐ завдання **9** передбачає **вибір ОДНІЄЇ** правильної відповіді **серед двох варіантів (ТАК / НІ)**. Обведіть кружечком правильний, на вашу думку, варіант відповіді.

☐ завдання **1, 2, 3, 4, 14** передбачають **вибір ОДНІЄЇ** правильної відповіді **серед чотирьох варіантів**, позначених літерами. Обведіть кружечком правильний, на вашу думку, варіант відповіді.

☐ завдання **7, 10, 11** передбачають **встановлення відповідності**. До кожного рядка інформації, позначеної цифрою, доберіть відповідник, позначений літерою, і поставте позначки у відведеному місці на перетині відповідних колонок і рядків.

☐ завдання **8, 12, 13** передбачають **вибір ТРЬОХ** правильних відповідей **серед семи варіантів**, позначених цифрами. Обведіть кружечком три правильні, на вашу думку, варіанти відповіді.

На виконання всієї роботи відведено **45 хв**.

Увага!

Під час виконання завдань працюйте самостійно і не заважайте іншим. Пам'ятайте: у випадку виявлення ознак підглядання, списування чи плагіату вашу роботу не буде зараховано!

ДОСЛІДНИЦЬКІ МАТЕРІАЛИ

Уважно ознайомтеся з дослідницькими матеріалами, після чого виконайте дослідницькі завдання.

«ЯК СТАТИ МАГЕЛЛАНОМ ХХІ СТОЛІТТЯ»

Сучасні науковці за допомогою штучного інтелекту взяли інтерв'ю у відомого мандрівника XVI ст. Фернана Магеллана. У ті часи люди ще не мали точних знань про материки й океани, тому його відповіді сповнені хибних уявлень. Запрошуємо приєднатися до уривку з цієї незвичайної розмови й розглянути карту його навколосвітньої подорожі.

Запитання науковців	Відповіді Фернана Магеллана
- Фернане, яку півкулю Землі можна вважати океанічною?	- Важко відповісти. Великі водні простори простягаються на захід від Піренейського півострова. На південь від Африки — теж суцільний океан.
- Які вітри сприяли твоїй навколосвітній подорожі?	- Передусім нас несли сильні західні вітри.
- Чи можеш уявити землі Нового й Старого світу єдиним суходолом у далекому минулому?	- Ні, Африка й Америка завжди були розділені океаном.

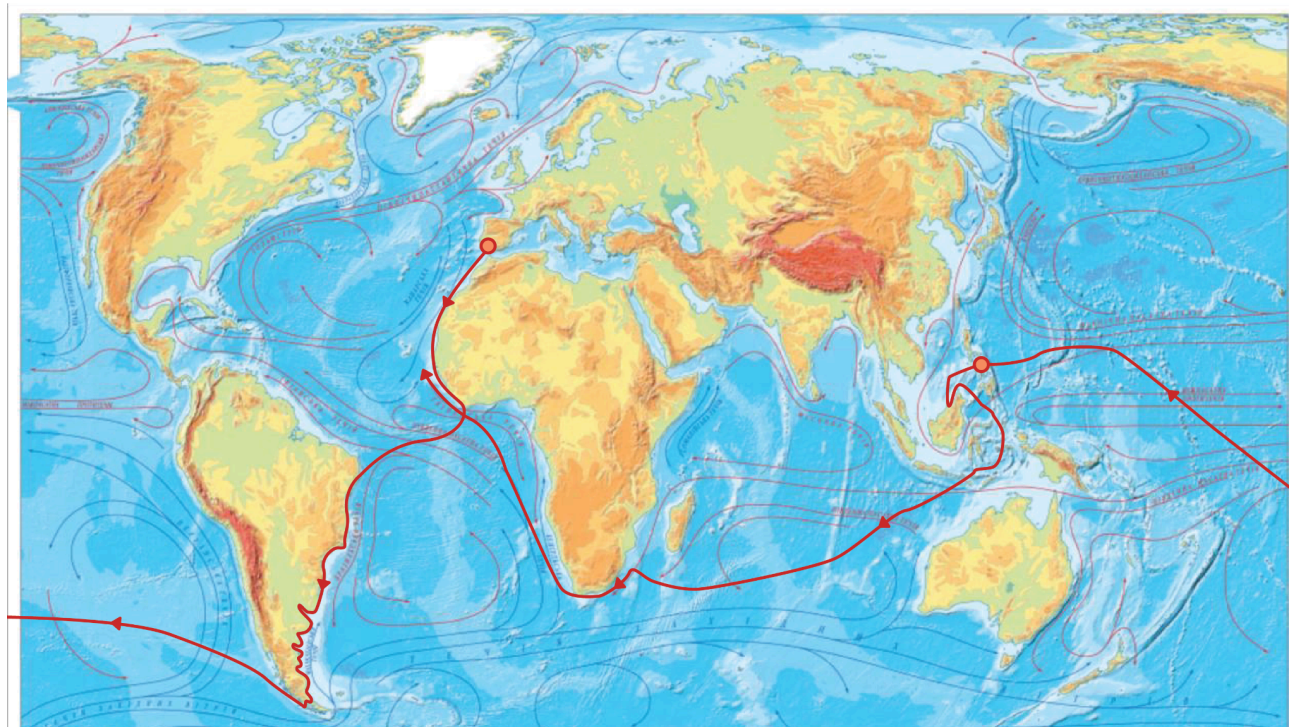

Рис 1. Маршрут експедиції Магеллана. Примітка. Джерело: [1]. (Повний опис джерела див. у розділі “Методика”).

Сьогодні ми знаємо справжні обриси Землі (див. діаграми).

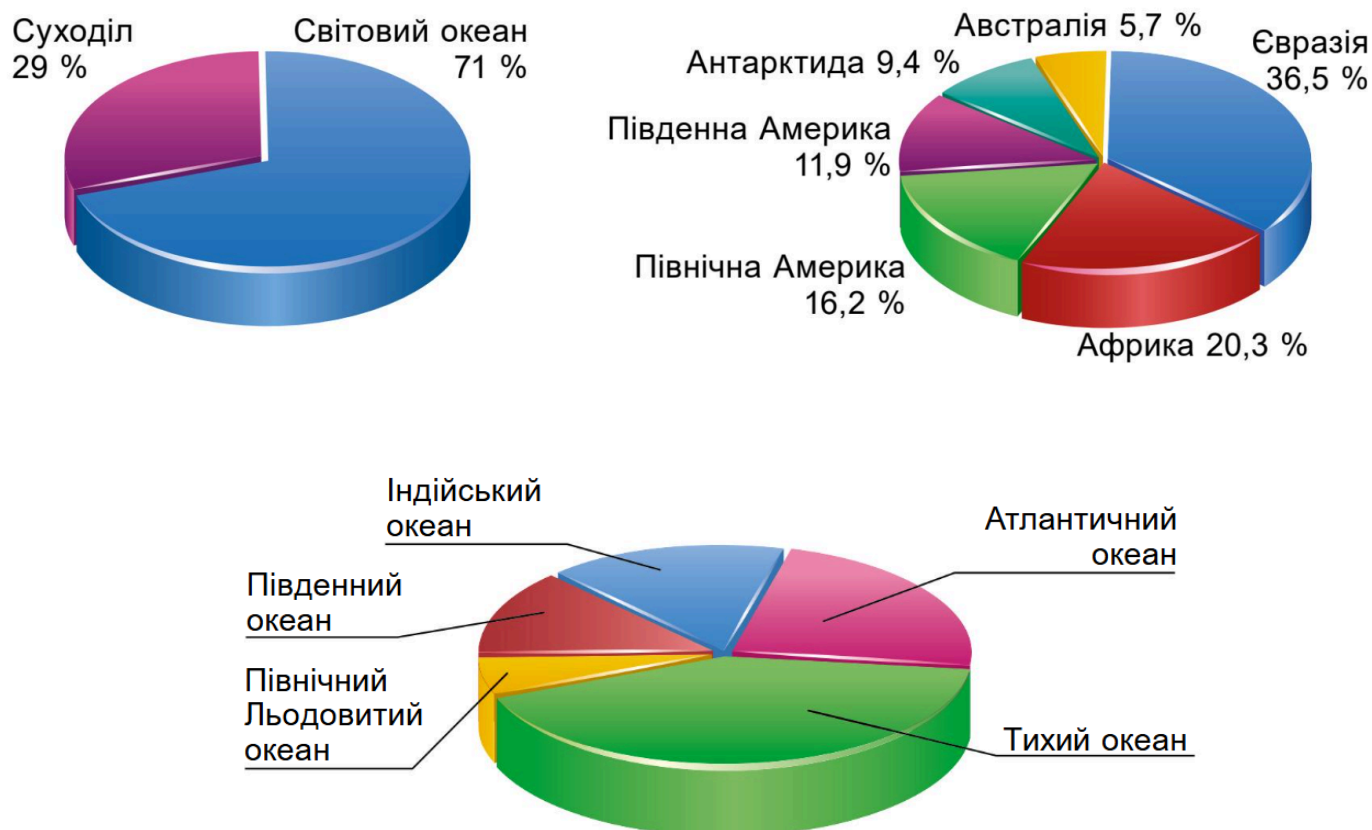

Рис. 2-4. Співвідношення площ суходолу та Світового океану. Примітка. Джерело: [2].

Допоможімо ж Фернану відповісти на запитання з точки зору сучасної науки.

ДОСЛІДНИЦЬКІ ЗАВДАННЯ

1. 20 вересня флотилія Фернана Магеллана вирушила в подорож. У цей день тінь від гномонів опівдні вказує напрямок на північ. Який напрямок будуть показувати предмети у той самий день у Південній півкулі?

- А північний
- Б південний
- В західний
- Г східний

2. Яку півкулю умовно можна назвати «океанічною»?

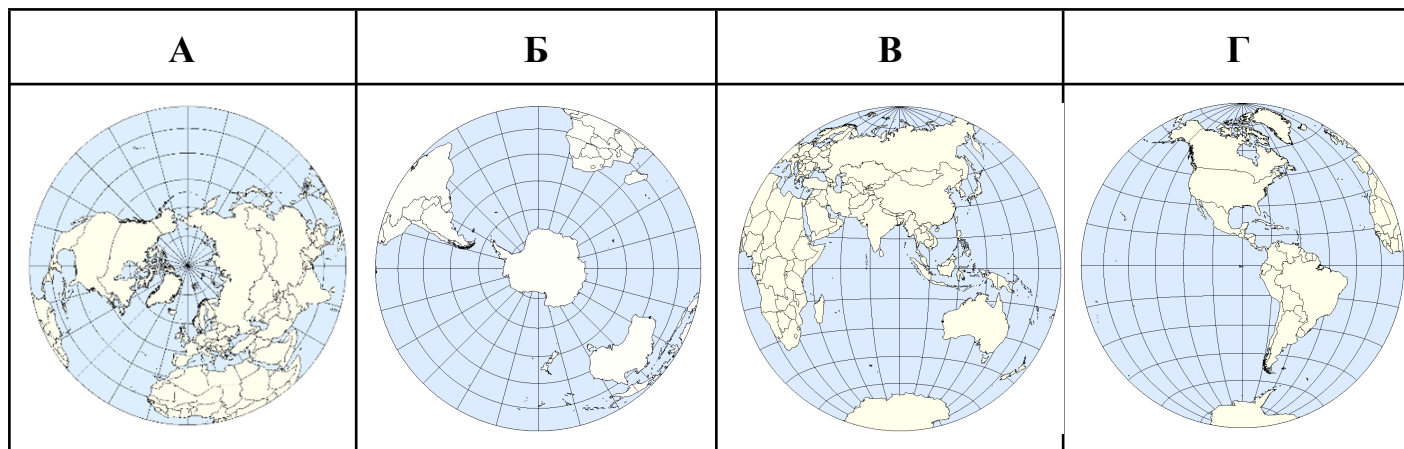

Рис. 5-8. Карти півкуль. Примітка. Джерело: [3].

3. У часи Магеллана європейські мореплавці були зацікавлені у плаванні до Молуккських островів. Звідти можна було привезти прянощі, які користувалися величезним попитом у Старому світі. Визначте географічні координати цих островів.

- А 4° пд. ш., 129° сх. д.
 Б 4° пн. ш., 129° зх. д.
 В 129° пд. ш., 4° зх. д.
 Г 129° пд. ш., 4° сх. д.

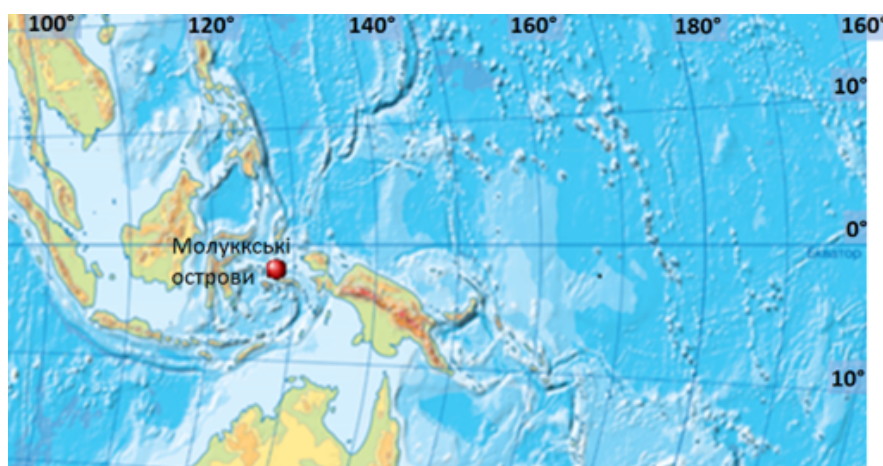

Рис 9. Молуккські Острови.
 Примітка. Джерело: [4]

4. До своєї навколосвітньої подорожі у 25 років Фернан Магеллан здобував досвід мореплавства на шляху до Індії. Доберіть пропущені слова з нотаток мандрівника у тих краях.

«Клімат тут — (1). Простежую чітке чергування сезону дощів і сухого періоду — вплив (2). На островах у (3) ліани тягнуться до сонця, пробиваючись крізь непрохідні зарості. Тут я бачив різноманітних тварин, як-от (4). Ці спостереження допомогли мені зрозуміти багатства цього краю...»

1. А субарктичний
 Б помірний
 В субекваторіальний
 Г субтропічний

2. А бризів
Б мусонів
В пасатів
Г західних вітрів
3. А перемінно-вологих лісах
Б саванах
В пустелях і напівпустелях
Г чагарниках
4. А пінгвінів і тюленів
Б коал і райських птахів
В лам і ягуарів
Г папуг і мавп

5. Напрямок вітру визначають за тією стороною горизонту, звідки він дме. Проаналізуйте маршрут Магеллана та визначте, чи могли західні вітри сприяти його навколосвітній подорожі. Обґрунтуйте відповідь.

6. Сформулюйте ДВІ гіпотези, чому Фернан Магеллан не міг знайти коротший і швидший шлях до Індії під час своєї навколосвітньої подорожі.

7. Увідповідніть події (1–4) з відповідними точками (А–Д) на маршруті Магеллана.

1. На Філіппінських островах один із учасників експедиції зустрів людину, з якою розмовляв однією мовою, — «коло замкнулося».
2. На цій ділянці експедицію застала сувора зима, і частина екіпажу бунтувала, не вірячи в ідею Магеллана.
3. Оскільки плавання супроводжувала чудова погода, Магеллан назвав океан Тихим.
4. Першу зупинку в Новому світі моряки зробили, щоб поповнити свої запаси.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

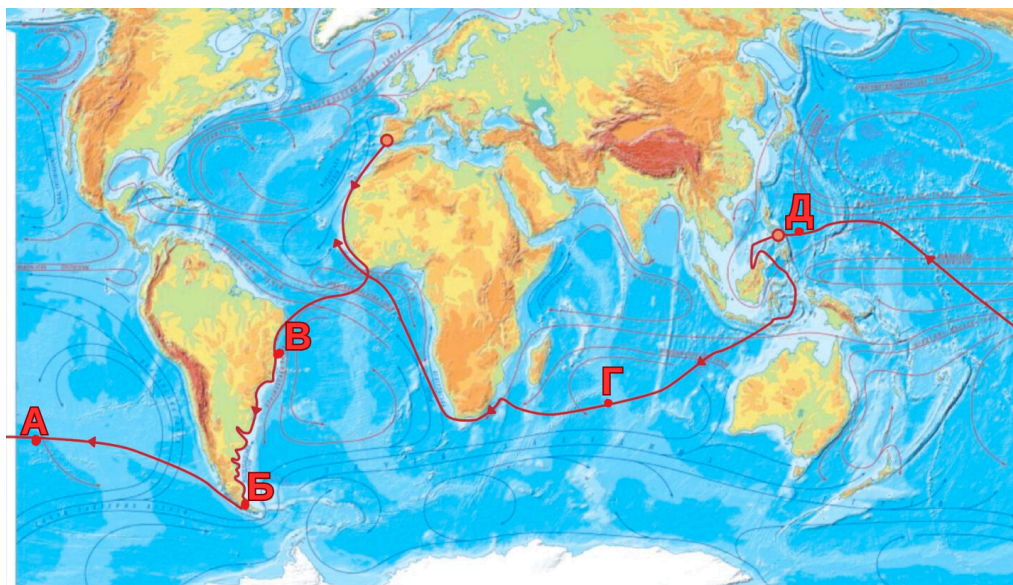

Рис 10. Маршрут експедиції Магеллана. Примітка. Джерело: [1]

8. Фернан Магеллан не міг уявити, що землі Нового й Старого світу колись були єдиним суходолом. Які методи досліджень допомагають довести існування Пангеї? (Позначте **ТРИ** правильні, на вашу думку, відповіді.)

- 1 картографування: на карті Птолемея був лише Старий світ
- 2 спостереження: Магеллан під час подорожі бачив суцільний суходіл між Америками
- 3 моделювання: складаючи всі материки, наче пазли, можна утворити давню Пангею
- 4 вимірювання: температура океанів у давні часи була однаковою
- 5 палеогеографічний: віднайдені рештки рослин притаманні різним материкам
- 6 геохронологічний: схожий склад і вік гірських порід з різних материків
- 7 порівняння: подібність кліматичних умов Південної Америки й Африки

9. Які з наведених тверджень відповідають точним співвідношенням площ суходолу й океанів (див. дослідницькі матеріали)? Оберіть «ТАК» або «НІ» для кожного з них.

На площі Тихого океану можна було б «вільно» розмістити всі материки.	ТАК / НІ
Південну Америку майже посередині перетинає екватор.	ТАК / НІ
Площу океанів полярних широт можна приблизно співставити із площею Африки.	ТАК / НІ
Євразія — найбільша за площею частина світу.	ТАК / НІ

10. Доберіть до кожної закономірності географічної оболонки відповідний її прояв, зафіксований у записах корабельного журналу Магеллана.

Закономірність географічної оболонки	Запис у корабельному журналі Магеллана
<p>1 цілісність</p> <p>2 ритмічність</p> <p>3 широтна зональність</p>	<p>А після припливу завжди буває відплив</p> <p>Б океан — це неперервний водний простір</p> <p>В тепла течія формує вологий клімат</p> <p>Г температура знижується з віддаленням від екватора</p> <p>Д природні умови змінюються при зміні висоти</p>

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					

11. Доберіть до фото типових представників корінного населення (1–4), яких могли зустріти мореплавці експедиції Магеллана, відповідні характеристики (А–Д).

1	2	3	4

Рис .11-14. Типові представники населення материків. Примітка. Джерело: [5]

А найчисленніша група народностей — банту, представники негроїдної раси.

Б бербери — представники європеїдної раси північно-західної частини материка.

В населення островів — переважно вихідці із Південно-Східної Азії.

Г індіанські народи (монголоїдна раса), які перебували на різних ступенях суспільного розвитку.

Д араби — представники європеїдної раси, що населяють не тільки північ Африки, але й значну частину Азії

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

12. Яких правил слід було дотримуватися Магеллану, щоб уникнути конфлікту із місцевими мешканцями Філіппінських островів? (Позначте **ТРИ** правильні, на вашу думку, відповіді.)

- 1 діяти, а не слухати, щоб попередити конфлікт
- 2 поважати традиції та звичаї інших народів
- 3 залишатися спокійним і стриманим
- 4 миттєво й агресивно реагувати на сигнали небезпеки
- 5 пам'ятати про відповідальність лідера експедиції
- 6 відчувати себе переможцем у розмові
- 7 не шукати компромісів, відстоювати свою позицію до кінця

13. Допоможіть Фернану сформулювати теми дослідження природи, які він міг би завершити після експедиції. (Позначте **ТРИ** правильні, на вашу думку, відповіді.)

- 1 активні вулкани Нового світу (спалахи на островах Вогняної Землі)
- 2 геологічна будова Північної Америки (відслонення на схилах Кордильєр)
- 3 клімат західного узбережжя Африки (вплив океанічних течій)
- 4 біорізноманіття Південно-Східної Азії (прояви географічної зональності)
- 5 сейсмічна стійкість Австралії (давні за віком гори)
- 6 непрохідність Північного Льодовитого океану (дрейф арктичної криги)
- 7 полярне сяйво (магнітні бурі над Антарктидою)

14. 6 вересня 1522 року моряки завершили експедицію і прибули до Севільї (Іспанія). Яке значення Першої навколосвітньої подорожі під керівництвом Фернана Магеллана?

- А створено першу географічну карту світу
- Б розраховано площу суходолу й океанів
- В доведено, що Земля має форму кулі
- Г винайдено умовну фігуру Землі — геоїд

Увага!

Ви завершили виконання роботи. Якщо у вас залишився час — перевірте відповіді, у яких сумніваєтеся, а також переконайтеся, що ви зафіксували всі відповіді.

Завершіть роботу за вказівкою вчителя / вчительки.